

Česká zemědělská univerzita v Praze

**Fakulta životního
prostředí**

TÉMATICKÉ OKRUHY

ke státním závěrečným zkouškám
v navazujícím magisterském studijním programu Krajinné inženýrství
studijním oboru

REGIONÁLNÍ ENVIRONMENTÁLNÍ SPRÁVA

2017

PŘEDMĚTY STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY

I. POVINNÉ PŘEDMĚTY:

1. EIA
2. EKONOMIKA VEŘEJNÉ SPRÁVY A VEŘEJNÉ
FINANCE

II. VOLITELNÉ PŘEDMĚTY:

3. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ ČR A EU
 4. TECHNOLOGIE VYUŽITÍ ODPADŮ
 5. KRAJINNÉ PLÁNOVÁNÍ
 6. POZEMKOVÉ ÚPRAVY
-

TÉMATICKÉ OKRUHY

1. EIA

1. Historie posuzování vlivu na životní prostředí (z mezinárodního pohledu, v prostředí České republiky).
2. Proces EIA: dílčí kroky procesu EIA dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví v platném znění, vzájemná návaznost dílčích kroků procesu EIA.
3. Proces SEA: dílčí kroky procesu SEA, dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví v platném znění, vzájemná návaznost dílčích kroků procesu SEA.
4. Vztah procesů EIA a SEA - spoluaplikovatelnost s příbuznými nástroji krajinného managementu, vzájemné propojení EIA a SEA.
5. Posuzování vlivu na životní prostředí přesahující hranice státu - jeho ukotvení v českém a evropském právu, role MŽP při mezistátním posuzování.
6. Možnosti zapojení veřejnosti v rámci procesu EIA/SEA, občanská sdružení, petice, místní referenda, referenda.
7. Aarhuská úmluva – definice, postupný vývoj, základní principy (pilíře) Aarhuské úmluvy.
8. SIA a HIA - definice, ukotvení SIA a HIA v české legislativě, postavení SIA a HIA v procesu EIA.

9. Role veřejnosti v jednotlivých nástrojích krajinného managementu - charakteristika nástrojů krajinného managementu, aplikace v praxi.
 10. Informace o životním prostředí (IRZ, IS EIA/SEA, IPPC, CENIA, AOPK), jejich vymahatelnost.
 11. Princip trvale udržitelného rozvoje (TUR) - jeho základní principy a sféry, ukotvení principu TUR v českých mezinárodních dokumentech týkajících se životního prostředí.
 12. Dobrovolné nástroje environmentálního managementu (ekoznačky, EMAS, CP, dobrovolné dohody) a jejich vzájemný vztah.
-

2. EKONOMIKA VEŘEJNÉ SPRÁVY A VEŘEJNÉ FINANCE

1. Postavení veřejného sektoru v národním hospodářství. Zdůvodnění existence veřejného sektoru v tržní ekonomice z hlediska ekonomického uspokojování potřeb. Struktura a rozsah veřejného sektoru. Faktory ovlivňující strukturu a rozsah veřejného sektoru.
2. Ekonomické odůvodnění existence vlády a její dřívější názory. Pareto – efektivní ekonomika. Důvody zásahu státu do ekonomiky.
3. Funkce veřejného sektoru (alokační, distribuční, stabilizační, regulační, stimulační, kontrolní).
4. Veřejná volba jako nástroj rozhodování ve veřejném sektoru – podstata, formy veřejné volby, základní postupy a problémy veřejné volby.
5. Veřejné statky – charakteristika, klasifikace veřejných statků (čistě veřejné statky, částečně veřejné statky, veřejně poskytované soukromé statky), podmínky efektivní nabídky veřejných statků, nástroje přidělování veřejných statků, problém jednotné spotřeby.
6. Veřejné výdaje – financování dělitelných a nedělitelných veřejných projektů, hodnocení efektivnosti veřejných projektů a jejich problémy, příčiny růstu veřejných výdajů.
7. Státní rozpočet – vymezení pojmu, rozpočtové zásady a pravidla. Funkce státního rozpočtu.
8. Příjmy a výdaje státního rozpočtu a jejich členění, faktory ovlivňující příjmy SR.
9. Vztah příjmů a výdajů státního rozpočtu, přístupy k otázce vyrovnanosti státního rozpočtu, možnosti řešení deficitu státního rozpočtu. Státní dluh – příčiny, posuzování velikosti, dopady státního dluhu na ekonomiku země. Řízení státního dluhu.
10. Rozpočtová soustava. Rozpočtový proces, rozpočtová skladba. Modely soustav rozpočtů – zásady fiskálního federalismu. Rozpočty měst a obcí – struktura jejich příjmů a výdajů.
11. Daňové příjmy územních rozpočtů (zásady zdaňování, kategorie příjmů, daně a poplatky plynoucí do municipálních rozpočtů).
12. Nenávratné příjmy územních rozpočtů (dotace – kapitálové, běžné, vlastní nedaňové příjmy, uživatelské poplatky, příjmy z mimorozpočtových fondů,

- sdužování finančních prostředků). Návrhové příjmy územních rozpočtů (úvěr, komunální dluhopis, směnka – charakteristika, použití).
13. Výdaje územního rozpočtu.
 14. Základy daňové teorie. Daňové principy. Princip spravedlnosti ve zdanění. Efektivnost zdanění. Daňové břemeno a mrtvá váha. Daňová distorze.
 15. Sociální politika a sociální zabezpečení.
 16. Charakteristika krajů a obcí – základní vymezení, úkoly zabezpečované kraji a obcemi, přenesená a samostatná působnost obce.
 17. Charakteristika struktury územních samospráv v ČR, modely fiskálního federalismu, problematika rozpočtového určení daní, transformace územní veřejné správy po roce 1989.
 18. Rozpočet Evropské Unie – příjmy a výdaje. Rozpočtový proces.

Literatura:

- Bailey, S. J. (2004): Veřejný sektor – teorie, politika a praxe. Eurolex Bohemia, s. r. o., ISBN: 80-86432-61-0.
- Hamerníková, B. a Maaytová, A. (2007): Veřejné finance. ASPI. ISBN 978-80-7357-301-0.
- Jackson, P. M. a Brown, C. V. (2003): Ekonomie veřejného sektoru. Eurolex Bohemia, s. r. o., ISBN: 80-86432-09-2
- Jahoda, R. (2004): Veřejné finance v ČR a EU. Brno : ESF MU. ISBN 80-210-3410-6
- Krebs, V. (2007): Sociální politika, ASPI. ISBN – 978-80-7357-276-1.
- Marková, H. (2000): Finance obcí, měst a krajů, Nakladatelství Orac, s. r. o., Praha. ISBN 80-86199-23-1.
- Musgrave, R. A. a Musgraveová, P. B. (1995): Veřejné finance v teorii a praxi. Management Press. ISBN: 80-85603-76-4.
- Peková, J. (2004): Hospodaření a finance územní samosprávy. Management Press, Praha. ISBN 80-7261-086-4
- Peková, J. (2005): Veřejné finance - Úvod do problematiky. ASPI, Praha. ISBN 80-7357-049-1
- Peková, J., Pilný, J. a Jetmar, M. (2005): Veřejná správa a finance veřejného sektoru. ASPI, Praha. ISBN: 978-80-7357-351-5
- Provazníková, R. (2007): Financování měst, obcí a regionů. Grada. ISBN 978-80-247-2097-5.
- Rektořík, J., Šelešovský, J. (2002): Finance, rozpočty, účetnictví, veřejná kontrola ISBN 80-210-2955-5
- Stiglitz, J. E. (1997): Ekonomie veřejného sektoru. Grada. ISBN: 80-7169-454-1.
- Šíroky, J. (2003): Daňové teorie s praktickou aplikací. C.H.Beck. ISBN. 80-7179-413-9.
- Tetřevová, L. (2008): Veřejná ekonomie, Professional Publishing. ISBN: 978-80-96946-79-5..
-

3. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ ČR A EU

1. Globální problémy životního prostředí- (početní růst lidstva, vyčerpávání přírodních zdrojů, ohrožování genofondu a přirozených společenstev, znečištění prostředí, desertifikace, destrukce ozónové vrstvy, nárůst skleníkového efektu a jeho důsledky).
2. Regionální problémy životního prostředí - životní prostředí ČR v podmínkách EU, indikátory hodnocení stavu životního prostředí, sektory a životní prostředí. Aktivita ČR a EU v prioritních oblastech.
3. Ovzduší a životní prostředí- inventarizace zdrojů znečišťování ovzduší, monitorování stavu znečištění ovzduší. Emise (skleníkových plynů, okyselujících látek, prekursorů ozonu, primárních částic a prekursorů sekundárních částic) imise, druhy limitů. Rizikové kontaminanty. Ovzduší a klima v evropském kontextu.
4. Voda a životní prostředí- ochranná pásma vodních zdrojů, jakost vody v tocích. Spotřeba vody v ČR. Vodní hospodářství a jakost vody v evropském kontextu.
5. Půda a životní prostředí - (úrodnost půd, nejvyšší přípustné obsahy škodlivin v půdě, eroze (vodní větrná). Fragmentace krajiny. Půda a krajina v evropském kontextu.
6. Ekologické zemědělství - podíl ekologicky obhospodařované zemědělské půdy. Charakteristiky ekologického zemědělství. Ekologické zemědělství v evropském kontextu.
7. Biocidy a životní prostředí - základní pojmy, rezistence, perzistence, ochranná lhůta, etiketa, vlastnosti, formulace, kombinace, kompatibilita, toxicita, registrace. Spotřeba – srovnání ČR a EU.
8. Ekologické zátěže – kritéria klasifikace, vymezení a popis postupů dekontaminace. Havárie a ŽP.
9. Toxikologie – základní pojmy hygienicko- toxikologického hodnocení chemických látek, dávka a její kategorie, interakce škodlivin s organismem. Působení škodlivých látek v organismu. Hodnocení rizik chemických látek.
10. Cizorodé látky v životním prostředí. Kontaminující látky, prioritní kontaminanty (toxické minerální látky, radioaktivní izotopy, mykotoxiny, mikrobiální toxiny halogenované organické sloučeniny), výskyt a pohyb. Cizorodé látky v potravinách.
11. Zdraví a ŽP. Fyzikální faktory a jejich na zdraví. Vliv elektromagnetického pole, mobilních telefonů, mikrovlnné trouby, hluku a vibrace.
12. Odpady a prostředí (odpady z těžby, průmyslu, zemědělství; komunální odpady a vlivy na biosféru, skládkování, spalování, kompostování, třídění a recyklace, legislativa ČR a EU).
13. Financování – výdaje na ochranu ŽP ČR, výdaje na ochranu ŽP v evropském kontextu.
14. Prioritní oblasti environmentální politiky EU.

Literatura:

MŽP ČR: Zpráva o životním prostředí ČR 2014 (<http://www.cenia.cz>,<http://www.mzp.cz>)

Polášková a kol.,(2011): Úvod do ekologie a ochrany životního prostředí

Kolektiv., (2001): Národní strategie udržitelného rozvoje ČR. Univerzita Karlova 2001

Prokeš a kol.(2005):Základy toxikologie

Česká společnost rostlinolékařská: (2012) Příručka pro zacházení s přípravky na ochranu rostlin

4. TECHNOLOGIE VYUŽITÍ ODPADŮ

1. Definice pojmů v oblasti odpadového hospodářství, trendy odpadového hospodářství v ČR a EU, hierarchie nakládání s odpady, legislativa ČR a EU, nakládání s NO
2. Plány odpadového hospodářství, plány prevence vzniku odpadu
3. Oběhové hospodářství, akční plán týkající se odpadového hospodářství
4. Integrované systémy nakládání s odpady (základní pojmy, prvky, cílové skupiny, nástroje, indikátory ISNO).
5. Fyzikální a chemické technologie pro nakládání s odpady, BAT a BREF techniky.
6. Trendy nakládání s biologicky rozložitelnými odpady – základní technologie pro využití BRO (MBÚ, kompostování, anaerobní technologie), související legislativa.
7. Materiálové toky odpadů. Přístupy ke stanovení kritérií přechodu odpad – výrobek. Posuzování životního cyklu výrobku.
8. Skládání odpadů (typy skládek, přijímání odpadů na skládky, technologie ukládání odpadů na skládky, atd.).
9. Spalování a energetické využití odpadů, BAT a BREF techniky (spalovací proces, základní principy technologií pro spalování a energetické využití odpadů).
10. Materiálové využití odpadů, systémy třídění a sběru vybraných komodit odpadů, zpětný odběr výrobků. Nakládání s obaly.

Literatura:

KURAŠ, M.: Odpady a jejich zpracování, Ekomonitor 2014, ISBN: 978-80-86832-80-7.

HŘEBÍČEK, J. a kol., 2009: Integrovaný systém nakládání s odpady na regionální úrovni, Litera, ISBN: 978-80-85763-54-6.

KOČÍ, V., 2009: Posuzování životního cyklu – LCA. Ekomonitor 2009, ISBN: 978-80-86832-42-5.

ALTMANN, V., VACULÍK, P., MIMRA, M., 2010: Technika pro zpracování komunálního odpadu - Monografie. Praha, Powerprint 120 s., ISBN 978-80-213-2022-2.

ALTMANN, V., RŮŽIČKA, M., 1996: Technologie a technika skládkového hospodářství. Vysoká škola báňská, Technická universita, Ostrava, svazek 8, 82 str. ISBN 80-7078-255-9.

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a prováděcí předpisy v posledním znění

Plán odpadového hospodářství ČR (Nařízení vlády č. 352/2014 Sb., o POH pro období 2015 – 2020)

Plán prevence vzniku odpadu ČR

Směrnice EP a Rady (ES) č. 98/2008 o odpadech

NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 1357/2014 (hodnocení nebezpečných vlastností odpadů)

KURAŠ, M., DINER, V., 2007: Modul 6: Odpadové hospodářství, Výukový program: Environmentální vzdělávání, ESF v ČR a VŠB.

5. KRAJINNÉ PLÁNOVÁNÍ

1. Struktura krajiny (základní skladebné součásti krajiny, celková struktura krajiny, základní charakteristiky krajinné makro- a mikrostrutury)
2. Formy krajinného plánování v ČR
3. Podklady pro krajinné plánování (příklady, využití)
4. Fragmentace krajiny a možnosti jejího řešení, problémy malých populací, teorie ostrovní biogeografie
5. Ekologické sítě (definice, význam, příklady, ÚSES - definice, skladebné součásti, uplatnění ÚSES v různých formách krajinného plánování)
6. Krajinných ráz – podklady, teoretická východiska, principy hodnocení a ochrany
7. Zohlednění okrajového efektu v různých formách krajinného plánování
8. Historický vývoj krajiny, ochrana historických krajinných prvků a struktur v rámci krajinného plánování
9. Sledování změn krajiny, mapové podklady, letecké snímky, dálkový průzkum Země
10. Protierozní ochrana v různých formách krajinného plánování, rekultivace, revitalizace
11. Zemědělská půda, obnova biotopů na zemědělské půdě, program obnovy venkova
12. Zákon o ochraně přírody a krajiny (druhá ochrana a obecná ochrana přírody a krajiny včetně VKP, zvláště chráněná území)

Literatura:

FORMAN, R. T. T., GODRON, M. (1993). Krajinná ekologie. Academia, Praha.
KOVÁŘ, P. (2012): Ekosystémová a krajinná ekologie. Karolinum, Praha, 89 str.
LIPSKÝ, Z.: Krajinná ekologie pro studenty geografických oborů. Karolinum, Praha, 1998
LÖW, J.; MÍČHAL, I.: Krajinný ráz. Kostelec n. Č.L.: Nakladatelství Lesnická práce, 2003.
MÍČHAL, I. (1994): Ekologická stabilita, Veronika, Brno
PRIMACK, R., KINDLMAN, P., JERSÁKOVÁ, J. (2011): Biologické principy ochrany přírody. Portál, Praha.
SKLENIČKA, P.: Základy krajinného plánování. Praha: Nakl. N. Skleničková, 2003.

6. POZEMKOVÉ ÚPRAVY

1. Cíle a formy pozemkových úprav v ČR dle zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, v platném znění (plné vlastnictví, nevhodné tvary pozemků, vlastník versus uživatel, jednoduché versus komplexní, apod.).
2. Aktuální otázky PÚ v ČR, cíle KoPÚ pro období 2016 – 2020.
3. Aktuální problémy české krajiny a jejich řešení v rámci PÚ.
4. Historický vývoj krajiny, význam sledování vývoje struktury krajiny pro PÚ.
5. Historie evidence nemovitostí v ČR od 12. století do současnosti.
6. Katastr nemovitostí (SPI, SGI, LV, obnova KN, princip intabulace).
7. Uživatelská versus vlastnická fragmentace půdy.
8. Proces KoPÚ (zahájení řízení, účastníci řízení, obvod pozemkové úpravy, úvodní jednání, sbor zástupců, opatrovník, nároky vlastníků, směna pozemků, přiměřenost při směně pozemků, závěrečné jednání).
9. Plán společných zařízení (princip polyfunkčnosti, typy prvků, obsah dokumentace, schválení PSZ).
10. Polní cesty v procesu pozemkových úprav (ČSN 736109).

11. ÚSES v procesu pozemkových úprav (ekologická stabilita, skladebné prvky, teoretická východiska, principy vymezování ÚSES, biogeografické členění, BPEJ, STG, EECONET).
12. Protierozní ochrana v procesu pozemkových úprav (příčiny eroze, organizační, agrotechnická, technická, rovnice USLE).
13. Podklady pro pozemkové úpravy (písemné, mapové).
14. Ekologické aspekty pozemkových úprav.
15. Krajinářské aspekty pozemkových úprav.
16. Vztah PÚ k ostatním formám krajinného plánování (územní plánování, revitalizace, rekultivace apod.).
17. Pozemkové úpravy vyvolané investičními záměry.
18. Finanční zabezpečení PÚ v ČR (národní i evropské – např. státní rozpočet, VPS - všeobecná pokladní správa, Program rozvoje venkova, Program péče o krajinu, Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny, Operační program životního prostředí, Národní program životního prostředí, přímé dotace zemědělcům, DZES (GAEC).
19. Krajinný ráz (definice, metodiky hodnocení KR, uplatnění institutu krajinného rázu v PÚ).

Literatura:

SKLENIČKA, P., 2003: Základy krajinného plánování. Nakladatelství N. Skleničková, Praha.

LÖW, J., MÍCHAL, I., 2003: Krajinný ráz. Lesnická práce s.r.o., Kostelec nad Černými lesy.

MADĚRA, P., ZIMOVÁ, E., 2005: Metodické postupy projektování lokálního ÚSES. Ústav lesnické botaniky, dendrologie a typologie LDF MZLU v Brně a Löw a spol., Brno.

VÁCHAL, J., NĚMEC, J., HLADÍK, J. (EDS.), 2011: Pozemkové úpravy v České republice. Consult, Praha.

VLASÁK J., BARTOŠKOVÁ K., 2007: Pozemkové úpravy. ČVUT, Praha.

MZe, 2015: Pozemkové úpravy – krok za krokem. MZe a VÚMOP.
http://eagri.cz/public/web/file/425362/Pozemkove_upravy_krok_za_krokem_brozura.pdf

SPÚ, 2016: Metodický návod k provádění pozemkových úprav. MZe - ÚPÚ, Praha.
http://www.spucr.cz/frontend/webroot/uploads/files/2016/06/pn_me_015-metodikapu20163385.pdf

SPÚ, 2016: Technický standart plánu společných zařízení v pozemkových úpravách. MZe – ÚPÚ, Praha.
<http://www.spucr.cz/poszemkove-upravy/e-knihovna/predpisy-a-navody-pn/metodiky-me/technicky-standard-planu-spolecnych-zarizeni-v-pu/technicky-standard-planu-spolecnych-zarizeni-v-pu.html>

SPÚ, 2016: Koncepce pozemkových úprav na období let 2016 – 2020.
http://www.spucr.cz/frontend/webroot/uploads/files/2016/06/pb_002-koncepcepu3479.pdf

KYSELKA, I., HURNÍKOVÁ, J., ROZMANOVÁ N., 2010: Koordinace územních plánů a pozemkových úprav. MMR – ÚÚR, MZe – ÚPÚ, VÚMOP.
http://eagri.cz/public/web/file/81162/KoordinaceUP_310510.pdf

ZÁKON č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, novelizován zákonem č. 280/2013.

ZÁKON č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů, novelizován zákonem č. 280/2013.

VYHLÁŠKA č. 13/2014 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech pozemkových úprav

Internetové zdroje:

Státní pozemkový úřad <http://www.spucr.cz/>
 Portál Ministerstva zemědělství <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/archiv/poszemkove-upravy/>
 Katastr nemovitostí <http://www.cuzk.cz/Katastr-nemovitosti.aspx>
 Krajinný ráz <http://www.krajinnyras.cz/>